 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2022-2023
	Sessió GT Drogodependències	8 de maig de 2023
		16:30 a 18:00

Resum sessió grup

Dia: 8 de maig de 2023

Hora: 16:30 a 18:00

Lloc: C/ València 344, entresol – espai 1

Ordre del dia:

Intervencions de les persones ponents:

- Xavier Majó, de l'Observatori català sobre Drogues i Addiccions comportamentals
- Maria Perelló, del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
- Mireia Ventura, d'Energy Control

Debat

Reflexions i conclusions

Assistents

Manuel Esteban Abia – CCOO

Arnau Serra – Creu Roja Barcelona

Gabriela Barbaglia - ASPB

Mariona Corbella – Fundació privada Esportsalus

Eusebio Expósito – Fundació Àmbit Prevenció

Victor Martí i Carrasco – Institut Genus SL

Mercè Mompín – Associació Acollida i Acció Terapèutica Barcelona

Miquel Monràs Arnau – Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

Elsa Naranjo – Línea Verda-Representant IPSS

Laura Oliva – Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Lídia Pitarch – Guardia Urbana

Isabel Ribas – Fundesplai

Elisa Puigdomench – SEPAD – ASPB

Miquel Recasens – Col·legi de Farmacèutics de Barcelona

Rosa Suarez – Centre Estudis Promoció Salut – CEPS

Oriol Romaní i Alfonso – Coordinador grup de treball

Gina Grifoll – Secretaria tècnica CMBS

Convidats:

Guillermo Bagaria – Col·legi de farmacèutics

Asier Narbarte – Observatori

Irene Lasar – Observatori

Marc Roquer – Observatori

Ponents:

Xavier Majó – Sub-direcció General de Drogodependències. Observatori de la Generalitat de Catalunya

Maria Perelló – Col·legi farmacèutics

Mireia Ventura – Energy Control

S'excusen

Rafael Clua – Veus Raval

Francina Fonseca – Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental

Carlos Larrañaga – Fundació Salut i Comunitat

Maribel Pasarín – ASPB

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2022-2023
	Sessió GT Drogodependències	8 de maig de 2023
		16:30 a 18:00

Felisa Pérez Antón – Federació Catalana de Drogodependències
Cristina Vidal Magriña – Projecte Home Catalunya
Josep Rovira – Coordinador grup de treball. Associació Benestar i Desenvolupament
Carme Carrera – Tècnica referent CMBS

Resum

En Xavier Majó comença la intervenció amb l'exposició de les dades de l'Observatori de la Generalitat i comparteix el document del sistema d'informació sobre drogodependències a Catalunya. Les fonts que farà servir són: la demanda d'inici de tractament; la mortalitat; les emergències; les enquestes productives; la dispensació farmacèutica i l'anàlisi de les aigües residuals. Es fa un repàs de les diferents gràfiques, extraient les següents conclusions:

- Lleugers increments en la demanda de tractament de l'addició per hipnosedants i opioïdes de prescripció.
- Increments en el consum d'hipnosedants es va notar fa uns 10 anys, que es va doblar, i des d'aleshores ha estat estable
- Màxims consums d'hipnosedants poblacions adultes majors de 30 anys. No massa diferència entre homes i dones excepte en els adolescents on les noies en consumeixen més.
- Increment en el consum d'antidepressius els darrers 5 anys i més lleuger d'opioïdes febles, sobretot (tramadol).
- Molt més consum d'opioïdes amb prescripció en dones i persones grans.
- En els darrers cinc anys no ha augmentat la dispensació d'ansiolítics i hipnòtics, l'increment va ser fa deu anys.
- Més consum d'ansiolítics, hipnòtics i antidepressius en dones i persones grans.
- Participació important dels hipnosedants en la mortalitat.
- Els hipnosedants són la segona causa d'urgència per intoxicacions agudes amb drogues d'abús, molt lluny de l'alcohol que n'és la primera causa i lleugerament superior a la Cocaïna que n'és la tercera.

En el Pla de Salut de Catalunya 2021-2025, la resposta que es fa des de Salut és intensificar mesures no farmacològiques per afrontar els problemes socials i emocionals de les persones. En aquest sentit, una de les principals accions és la prescripció social a l'atenció primària per millorar el benestar emocional, l'aïllament social i la solitud no desitjada, mitjançant la prescripció per part d'un professional sanitari, dels recursos que hi ha en l'entorn de la persona. Podeu conèixer l'eina entrant a <https://cercasalut.barcelona/> Altra mesura a destacar, actualment en funcionament, és veure que s'està fent i recollir els documents de recopilació d'iniciatives a l'ICS, CATSalut i AQUAS. Com a mesures pendents d'inici, hi ha la formació d'un grup de treball per plantejar el suport dels CASs en les prescripcions de metadona, benzos i altres drogues amb potencial addictiu en casos de llarga durada. També cal actualitzar la web de l'Observatori, amb més informació sobre els riscos dels fàrmacs.

A continuació la Maria Perelló explica quin paper tenen els farmacèutics comunitaris en relació amb l'ús dels medicaments amb finalitats no terapèutiques.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2022-2023
	Sessió GT Drogodependències	8 de maig de 2023
		16:30 a 18:00

Emmarca el fenomen a escala europea, amb un poli consum amb medicaments: benzodiazepines, on la taxa de mortalitat és de 17,4 morts (per sobredosi) per milió. En l'àmbit estatal, segons dades del ministeri de sanitat, a l'informe de 2022, en relació amb els hipnosedants es veu un alt nombre de persones que van començar a consumir-lo a partir de 2020, possiblement a causa de la pandèmia. Major inici de consum en dones de 35 a 64 anys. En població entre 15 i 64 anys un 22,5% ha consumit alguna vegada, amb recepta o sense. En estudiants, és de les més consumides darrere de l'alcohol, tabac i cànnabis, sent el consum més prevalent en dones. Es destaca una lleugera tendència ascendent en el consum sense recepta en dones de 14 a 18 anys.

La farmàcia és un recurs per la informació i detecció tenint en compte que és un servei al qual la persona va sovint, de proximitat, la seva distribució en el territori permet l'accessibilitat i disponibilitat. Les farmàcies no estan aïllades, formen part d'una xarxa densa i interconnectada. La farmàcia comunitària pot esdevenir un recurs sanitari, que facilita una major eficiència econòmica si s'utilitza com a part de sistemes més complexos, com són els sistemes de vigilància epidemiològica. En aquest sentit, les "farmàcies sentinelles" neixen sota aquest concepte.

En relació amb les falsificacions de receptes, no hi ha un registre central, pot venir des de diversos llocs i es deriva al Col·legi, el qual també avisa dels possibles "usos desviats", com pot ser fer ús de fàrmacs amb finalitat recreativa, o susceptibles de generar un mal ús (per la dosi consumida o la durada en el temps...)

En aquest sentit, es va fer una nota informativa a les farmàcies pel que fa a la dispensa de paracetamol, a causa de l'augment d'intents de suïcidi en els adolescents per la ingesta d'aquest medicament.

Fa esmena del model americà, on hi ha més control dels fàrmacs, ja que tot va per recepta electrònica i permet, si cal, fer anotacions sobre el pacient, segons uns criteris que poden detectar un possible abús o mal ús dels medicaments.

Per acabar les ponències, la Mireia Ventura basa la seva exposició en el consum de noves substàncies per part de la població recreativa, principalment jove. A Energy Control tenen contacte amb les persones consumidores de drogues, informant de la composició de la substància que es consumeix, i també monitoren les substàncies, detectant tendències de consum, alertant als agents interessats.

Actualment, cada cop és més difícil saber exactament la composició, ja que hi ha noves drogues que no estan fiscalitzades, la majoria es compren per internet, posen l'etiqueta que no és apta pel consum, i es cobreixen les espatlles, no hi ha un control de què es ven ni de la seva distribució. L'any 2016 hi ha un repunt de les Noves Substàncies Psicoactives (NPS: es calcula, a nivell europeu, un miler a l'any) , però ha baixat el nombre de confiscacions de drogues, i ha pujat molt el nombre d'efectes secundaris i les entrades a urgències, ja que la toxicitat és molt més gran, a part del gran ventall de drogues que hi ha en l'actualitat al mercat.

De la mostra de dades, les conclusions serien que malgrat que les substàncies més consumides en l'àmbit recreatiu, continuen sent les de sempre, alcohol, cànnabis, èxtasi i altres estimulants com la cocaïna i amfetamina, en els últims anys s'han anat introduint altres drogues que complementen el menú psicoactiu. La majoria de les persones consumeixen més d'una substància alhora.

Les substàncies canvien en funció de la fiscalització, i cada cop n'apareixen més, que es poden adquirir per internet, sent aquest mercat il·legal cada cop més sovint utilitzat per consumir drogues.

Els serveis d'anàlisi de substàncies, són una poderosa eina per contactar amb els usuaris de drogues,

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2022-2023
	Sessió GT Drogodependències	8 de maig de 2023
		16:30 a 18:00

i monitorar com evoluciona el fenomen, el qual és molt complex, i és important que hi hagi coordinació per part de tots els recursos existents.

Debat

- Es pregunta per què es parla de consum sense recepta, si per prendre aquests medicaments, cal la recepta del metge.
- Resp: Es pot consumir sense recepta perquè te'l pot donar un amic, familiar... a través de tercers. Alguns menors han entrat en contacte amb certs medicaments, perquè els hi ha proporcionat algun familiar. El problema és l'abús que pot provocar això, l'ús es pot gestionar, però acostuma a guanyar l'abús. Percepció de seguretat que et pot donar un medicament per l'accessibilitat.
- Cal tenir en compte els factors històrics i culturals de la penalització en l'ús de certs medicaments, que s'administraven amb tota normalitat.
- En relació amb la falsificació de receptes, amb les receptes electròniques hi ha més control, però encara s'utilitzen els talonaris, l'objectiu és eliminar el paper.
- No hi ha informació en l'àmbit farmacèutic de les noves drogues, de l'impacte i efectes secundaris que poden tenir, i de la magnitud de les conseqüències.
- La guàrdia urbana no té eines per encaixar l'aparició de les noves drogues en el Codi Penal, i això complica la feina.
- Hi ha hagut un canvi en els hàbits de consum a partir de la covid i en l'etapa postpandèmia. Des d'Energy Control es van haver d'adaptar als medicaments que es consumeixen. Les noves drogues les consumeixen principalment dones. Falta la percepció de risc que poden produir aquestes substàncies.
- S'insisteix en la prescripció social com un recurs a tenir en compte que evitaria la ingesta de certs medicaments.
- Els professionals dels ambulatoris haurien de ser més plurals, la figura del psicòleg és important, a vegades es tracta de canviar hàbits, de fer un treball emocional.
- Hi ha un creixement rellevant del consum de les noves drogues a partir de 2005, augmentant considerablement en el 2016, en substitució de drogues que ja estaven en el mercat, com pot ser l'èxtasi, és un tema d'equilibri entre oferta i demanda. Es coneix el distribuïdor, però difícilment se sap qui és el productor, encara que sembla que moltes d'aquestes NPS venen de la Xina.
- S'ha de trobar un equilibri, no tant un control, ja que per exemple, entren drogues a les presons, on hi ha control d'accés. Que desapareguin les persones que es lucren de les drogues. Cal un debat social de la regulació, trobar un equilibri per consumir amb menys riscos.
- Ens enfrontem a un món desconegut i difícil de controlar, es posa el focus en la substància, però el tema és més complex (p. ex. abús de noies que han consumit). Cal trobar la manera d'incidir i veure les reaccions adverses que tenen vers aquest consum, s'ha d'ampliar la mirada a les noves conseqüències. És desconegut i invisible, ja que els tests que fins ara es fan servir, no poden detectar la composició.
- Importància en anar monitorant les dades respecte al tipus de consum, grups de població, nous patrons d'usos ... A la Web d'Energy Control tenen recollides aquestes dades.
- Importància de la coordinació entre els diferents recursos, principalment els CAPs.

S'informa del trasllat de la sessió prevista per dilluns 5 de juny per motiu de la segona Pasqua, festivitat a Barcelona, al 12 de juny.